

Brüssel, 4. aprill 2022
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2022/0095(COD)

7854/22
ADD 8

COMPET 210
IND 104
MI 255
ENER 123
ENV 318
CONSOM 82
CODEC 433
IA 37

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	31. märts 2022
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	SWD(2022) 83 final
Teema:	KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT MÕJU HINDAMISE ARUANDE KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE Lisatud dokumendile: Komisjoni ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse kestlike toodete ökodisaininõuete sätestamise raamistik ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2009/125/EÜ

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument SWD(2022) 83 final.

Lisatud: SWD(2022) 83 final

Brüssel, 30.3.2022
SWD(2022) 83 final

KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT
MÕJU HINDAMISE ARUANDE KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

[...]

Lisatud dokumendile:

**Komisjoni ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus,
millega kehtestatakse kestlike toodete ökodisaininõuete sätestamise raamistik ja
tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2009/125/EÜ**

{COM(2022) 142 final} - {SEC(2022) 165 final} - {SWD(2022) 81 final} -
{SWD(2022) 82 final}

Kommenteeritud kokkuvõte
Kestlike toodete algatuse mõjuhinnaang
A. Vajadus meetmete järele
Miks? Mis on lahendamist vajav probleem?
Peamine probleem seisneb selles, et tarbimine ja tootmine ei ole kestlikud ega ka olemasolevate ELi toote- ja siseturueeskirjadega piisavalt reguleeritud ning selle tulemuseks on liikmesriikide üha erinevamad õigusnormid toodete kestlikkuse kohta. <u>1. alaprobleem.</u> Toodete kavandamisel ei võeta piisavalt arvesse toote olulusringi jooksul tekkivat keskkonnamõju ega ringluse aspekte. Tulemuseks on toodete sagedane asendamine ning sellega kaasneb märkimisväärne energia- ja ressursikasutus, mis on seotud uute toodete tootmise ja turustamisega ning vanade toodete kõrvaldamisega. <u>2. alaprobleem.</u> Asjakohase teabe ja taskukohaste võimaluste puudumise tõttu on ettevõtjatel ja kodanikel endiselt liiga keeruline teha toodete osas kestlikke valikuid. Selle tõttu jäävad kasutamata kestlikkuse tagamise ja väärtuse säilitamise võimalused, nõudlus teiseste materjalide järele on piiratud ja ringmajanduse ärimudelite kasutuselevõtt on takistatud. <u>3. alaprobleem.</u> Kehtivate ökodisaini käsitlevate õigusnormide mitteoptimaalne kohaldamine. Kuigi ökodisaini direktiiv on üldiselt olnud edukas, ei ole selle täielikku potentsiaali süstemaatiliselt ära kasutatud. Praegu piirdub selle kohaldamisala energiamõjuga toodetega, ent teistel toodetel on samuti oluline keskkonnamõju. Olulised probleemid, mis vajavad lahendamist, on märkimisväärsed viivitused uute toote-eeskirjade vastuvõtmisel ja nõuetele mittevastavus.
Mida selle algatusega loodetakse saavutada?
Üldeesmärk on vähendada toodete olulusringi vältel tekkivat negatiivset keskkonna- ja sotsiaalset mõju ning parandada siseturu toimimist. Erieesmärgid on järgmised. 1. Parandada toodete kestlikkust. 2. Tagada parem juurdepääs kestlikkust käsitlevale teabele kogu tarneahelas. 3. Stimuleerida kestlikumaid tooteid ja ärimudeleid, et parandada väärtuse säilimist. 4. Parandada kestlikke tooteid käsitleva õigusraamistiku kohaldamist.
Milline on ELi tasandi meetmete lisaväärtus?
Selleks et tagada ühtlustatud ja hästi toimiv siseturg kõigis liikmesriikides ning seega võrdsed tingimused siseturul tegutsevatele ettevõtjatele, on oluline kehtestada ühised õigusnormid, mis hõlmavad tootenõudeid ja kohustust anda lõppkasutajatele usaldusväärset teavet. Ilma ELi tasandi algatuse ja selle mõjusa rakendamiseta ei lahendata käesolevas mõjuhinnaangus käsitletud probleeme kogu ELis täielikult ja järjepidevalt. Liikmesriikide algatused (millest mõned on juba rakendamisel) toovad küll teatavat kasu asjaomase riigi tasandil, ent killustavad siseturgu paratamatult veelgi ja muudavad valikute tegemise tarbijate jaoks keerulisemaks.
B. Lahendused
Milliseid seadusandlikke ja mitteseadusandlikke poliitikavariante on kaalutud? Kas on olemas eelistatud variant? Miks?
Kuue peamise variandi puhul kaalutakse erinevaid allvariante ja võrreldakse neid lähtestsenaariumiga (1. variant). Variandid on järgmised. • Ökodisaini käsitlevates õigusnormides tootevaliku laiendamine (2. variant). • Toodete kestlikkuse nõuete laiendamine (3. variant). • Ettevõtjate poolt tarbijatele ja teistele ettevõtjatele kestlikkust käsitleva teabe esitamine (4. variant). • Kestlikumate toodete edendamine stiimulite abil (5. variant). • Ringmajanduse edendamise ja väärtuse säilitamise meetmed (6. variant). • Ökodisaini raamistiku tõhusam kohaldamine (7. variant). Eelistatud kombinatsioon hõlmab iga variandi meetmeid, sealhulgas ökodisaini käsitlevate õigusnormide kohaldamisala laiendamist paljudele toodetele, näiteks tekstiiltoodetele, mööblile ja suure mõjuga vahetoodetele; kestlikkusnõuete märkimisväärset karmistamist; toodete puhul uute teabe esitamise nõuete, sealhulgas digitaalse tootepassi kehtestamist. Muud meetmed hõlmavad avaliku sektori asutuste stiimuleid kestlike toodete pakkumiseks ja meetmeid tarbijale mõeldud müümata toodete hävitamise vältimiseks. Samuti kavandatakse mitmesuguseid meetmeid ökodisaininormide kohaldamise tõhustamiseks.
Millised on eri sidusrühmade seisukohad? Kes millist varianti toetab?
Enamik sidusrühmi pooldas kestlike toodete algatuse raamistiku ulatuslikku kohaldamisala, mis hõlmaks laia tootevalikut ja kogu olulusringil põhinevat lähenemisviisi. Toetus ökodisaininormide kohaldamisala laiendamisele

on tugev, kusjuures üldiselt ollakse nõus, et esikohale tuleks seada ringmajanduse tegevuskavas¹ kindlaks määratud sektorid, ning tootjad/importijad eelistavad lähenemisviisi, mille puhul võetakse kindlalt arvesse toodete eripära. Üldiselt (sealhulgas tootjate/importijate, VKEd, jaemüüjate ja jäätmekäitlejate seas) ollakse ühel meelel selles, et selge, tervikliku ja siduva õigusakti ning usaldusväärse teabe puudumine ja ebaühtlane toodete kestlikkusnõuete täitmise tagamine takistavad ELi turul kestlike toodete kättesaadavuse suurendamist. Digitaalseid tootepasse toetab üldiselt selge enamus kõigi sidusrühmade seas. Sidusrühmade valdav enamus (sealhulgas avaliku sektori asutused) väljendas toetust kohustuslikele keskkonnahoidlikele riigihangetele ja nõustust, et kestlike toodete nõudluse suurendamiseks on vaja rohkem stiimuleid. Kestlike toodete algatuse rakendamisel peetakse vajalikuks tugevamaid nõuete täitmise tagamise ja turujärelevalve meetmeid (nagu kontrollid või auditid).

C. Eelistatud poliitikavariandi mõju

Millised on eelistatud poliitikavariandi (kui see on olemas, vastasel korral peamiste poliitikavariantide) eelised?

Kodanikud saavad kasu kestlikumate toodete ja nendega seotud võimaluste (nt parandamine) laiemast kättesaadavusest. Halvimate näitajatega tooted kaovad turult järk-järgult, mille tulemusena paraneb toodete vastupidavus, usaldusväärsus ja parandatavus. Nõuded tagada toodete kvaliteetne ringlussevõtt ja suurendada ringlussevõetud materjali sisaldust toodetes aitavad kasvatada teise toorme pakkumist ja nõudlust. Toodete kestlikkuse mõõdet käsitleva teabe parem kättesaadavus peaks tarbijate jaoks lihtsustama valikute tegemist ja täiendama teisi ELi tasandi algatusi selles valdkonnas². Meetmed, mille eesmärk on suunata avaliku sektori ostujõud kõige kestlikumatele toodetele, tagada väärtuse säilimine ja edendada ringmajanduse tavaid, aitavad turu keskkonnasäästlikumaks muuta. Üldiselt muutub toodete turg märkimisväärselt keskkonnasäästlikumaks, mis omakorda toob majanduslikku ja sotsiaalset kasu. Sellega kaasneb ka oluline keskkonnakasutuse, sealhulgas kasvuhoonetuste heite märkimisväärne vähenemine.

Millised on eelistatud poliitikavariandi (kui see on olemas, vastasel korral peamiste poliitikavariantide) kulud?

Kestlike toodete algatuse jaoks kavandatud raamstruktuuri tõttu on eelistatud variantide üldkuludid keeruline täpselt kindlaks määrata. Kestlike toodete algatuse raamistiku kehtestamise ja meetmete ettevalmistamisega kaasnevad teatavad esialgsed kulud, kuid kõige olulisemad kulud tekivad tõenäoliselt alles pärast nende meetmete kehtestamist prioriteetsete toodete suhtes. Üldiselt tähendab see seda, et toodete tootmisega seotud ettevõtjate kulud tõenäoliselt suurenevad ja mõned kulud kantakse üle tarbijatele. Ökodisaini direktiiviga saadud kogemused näitavad siiski, et suurenenud kulusid tasakaalustab tarbijate rahaline kokkuhoid pikemas perspektiivis. Kestlike toodete algatust iseloomustab ka selge potentsiaal saada kasu kasutusea pikenemisest ja tootmisprotsessi parandamisest. Tootmiskulude suurenemist võib korvata ka teiste väärtusahelas osalevate ettevõtjate kulude kokkuhoid. Kõigi kestlike toodete algatuse meetmete kehtestamise aluseks on mõjuhindangud ja konsultatsioonid, milles uuritakse kulusid ja tulusid, et tagada proportsionaalsus.

Milline on mõju VKEdele ja konkurentsivõimele?

Ettevõtjatel, sealhulgas VKEdel tekivad lisakulud, mida analüüsitakse tulevaste rakendusmeetmete kontekstis, kaaludes lisatavates mõjuhindangutes ka leevendamise võimalusi. Nõuete täitmise seotud kulud saavad olema proportsionaalsed ja osa neist võidakse üle kanda tarbijatele (mis omakorda aja jooksul eeldatavasti tasakaalustuvad, nagu eespool kirjeldatud). Piiriülesest tegutsevate ettevõtjate jaoks vähendavad ELi tasandil ühtlustatud nõuded tõenäoliselt nõuete täitmise seotud üldkulusid, kuna nende nõuetega asendatakse mitmesugused olemasolevad või kavandatavad riikliku tasandi nõuded. Samuti tekib otsene positiivne mõju ettevõtjate konkurentsivõimele, muu hulgas seoses üleminekuga esmase tooraine töötlemiselt ringlussevõetud tooraine töötlemisele ning toodete tootmiselt hooldusele, korduskasutamisele, renoveerimisele, parandamisele ja kasutatud toodete müügile, mis toob eeldatavasti märkimisväärset kasu VKEdele, kes on nendes sektorites aktiivsemad. Kuigi VKEd on väitnud, et mõned eelistatud poliitikavariantide peamised meetmed võivad avaldada teatavat negatiivset mõju, väljendasid paljud ka veendumust, et seda mõju on võimalik korvata ja et aja jooksul annavad need meetmed lisaväärtust (nt väiksemate materjalikulude, klientide suurema lojaalsuse, keskkonnasäästlike toodete parema turulepääsu, mainekasu jne mõttes).

Kas on ette näha märkimisväärset mõju riigieelarvetele ja ametiasutustele?

Eelistatud variantide tõttu tekivad liikmesriikidele halduskulud, eelkõige vajadus täiendavate inimressursside

¹ https://ec.europa.eu/environment/strategy/circular-economy-action-plan_en

² Eelkõige [roheväidete algatus](#) ja [algatus, millega suurendatakse tarbijate mõjuvõimu rohepöörde elluviimisel](#).

järele. Üldiselt ei ole need kulud eeldatavasti märkimisväärsed, kui võrrelda neid kaasneva majandusliku, keskkonnavalase ja sotsiaalse kasuga.

Kas on oodata muud olulist mõju?

Nõudeid kohaldataks mittediskrimineerival viisil nii Euroopas kui ka väljaspool Euroopat asuvate ettevõtjate suhtes, tagades seega ELi turule lastavatele kestlikele toodetele võrdsed tingimused. Nõuded oleksid kooskõlas ELi rahvusvaheliste kaubanduskohustustega.

D. Järeelmeetmed

Millal poliitika läbi vaadatakse?

Kestlike toodete algatuse hindamine kaheksa aastat pärast selle jõustumist tugineb tooterühmapõhiste läbivaatamisuuringutele ning selle raames uuritakse, mis toimib hästi ja mis vajaks parandamist.